

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

БАКАЛАВРА

на тему

«РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ

(РОБІТ, ПОСЛУГ)»

Виконав: здобувач ІV курсу, групи МН-20-2

Спеціальності 073 Менеджмент Тупас І.С.

Керівник: Болгар Т.М., доктор економічних наук, професор

Дніпро

2024

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

Освітній рівень Перший (бакалаврський)

Спеціальність 073 Менеджмент

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри: Вареник В. М.,

к.е.н., доцент.

“01” грудня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Тупас Іван Сергайович

1. Тема роботи: Раціоналізація витрат на виробництво продукції (робіт, послуг)
2. Керівник роботи: Болгар Т.М., доктор економічних наук, професор
Затверджені наказом від "13" березня 2024 р., № 128-ОД
3. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 22.05.2024 року
4. Цільова установка та вихідні дані до роботи – теоретичне узагальнення та розробка практичних рекомендацій з удосконалення процесу Раціоналізація витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) на підприємстві на основі даних ТОВ «САХАРА» ЛТД.
5. Зміст роботи (перелік питань, які належить розробити):
 - Економічна сутність раціоналізації витрат на виробництво
 - Класифікація витрат на виробництво та їх оптимізація
 - Інноваційні підходи до раціоналізації витрат на підприємстві
 - Вплив управлінських рішень на раціоналізацію витрат
 - Організаційно-правова форма підприємства
 - Аналіз організаційної структури підприємства
 - Аналіз внутрішнього середовища підприємства
 - Аналіз зовнішнього середовища підприємства

- Аналіз витрат і виробничих процесів
- Вплив технологій на ефективність виробництва
- Аналіз рівня автоматизації виробничих процесів
- Оцінка кваліфікації і мотивації персоналу

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали, посада)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	Болгар Т.М., професор кафедри менеджменту	01.02.24	01.02.24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО	Болгар Т.М., професор кафедри менеджменту	01.03.24	01.03.24
РОЗДІЛ 3. ВЛАСНІ УПРАВЛІНСЬКІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	Болгар Т.М., професор кафедри менеджменту	01.04.24	01.04.24

7. Дата видачі завдання 01.01.2024 року

8. Календарний план виконання роботи

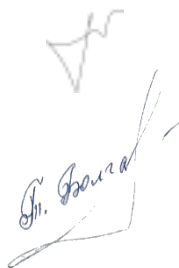
№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Закріплення керівника кваліфікаційної роботи	15.10.23	15.10.23

2	Вибір та обговорення теми кваліфікаційної роботи	01.11.23	01.11.23
3	Остаточне затвердження теми кваліфікаційної роботи (наказ)	01.12.23	01.12.23
4	Одержання завдання на кваліфікаційну роботу у наукового керівника	До 01.01.24	01.01.24
5	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	До 15.01.24	15.01.24
6	Виконання першого розділу	До 01.02.24	01.02.24
7	Збір матеріалів на підприємстві	29.01-18.02.24	18.02.24
8	Виконання другого розділу	До 01.03.24	01.03.24
9	Виконання третього розділу, публікація тез і статей	До 01.04.24	01.04.24
10	Оформлення висновків рекомендацій	До 13.05.24	13.05.24
11	Написання реферату іноземною мовою (для тих, хто захищає диплом іноземною мовою)	До 13.05.24	13.05.24
12	Оформлення роботи, одержання відзиву	До 13.05.24	13.05.24

13	Попередній захист кваліфікаційної роботи	24.05.24	24.05.24
14	Подання завершеної роботи (електронний чи паперовий варіант)	22.05.24	22.05.24
15	Захист кваліфікаційної роботи	з 03.06 по 07.06	

Здобувач

Керівник кваліфікаційної роботи

Тупас І.С

Болгар Т.М

АНОТАЦІЯ

Тупас І.С. Раціоналізація витрат на виробництво продукції (робіт, послуг). В роботі розглянуто теоритико-методологічні аспекти, проведено аналіз діяльності підприємства та раціоналізація витрат на виробництво та наведено власні управлінські та економічні дослідження, яке дало чітке уявлення про важливість раціоналізації витрат на виробництві.

Ключові слова: оптимізація, раціоналізація, витрати, продуктивність, контроль.

SUMMARY

Tupas I.S. Rationalization of production costs (works, services). The paper considers theoretical and methodological aspects, analyzes the activities of the enterprise and rationalization of production costs and presents own managerial and economic research, which gave a clear idea of the importance of rationalization of production costs.

Keywords: optimization, rationalization, costs, productivity, control.

ЗМІСТ

ВСТУП	8		
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	10	1.1	
Економічна сутність раціоналізації витрат на виробництво	10	1.2	Класифікація витрат на виробництво та їх оптимізація 12
		1.3	Інноваційні підходи до раціоналізації витрат на підприємстві 17
		1.4	Вплив управлінських рішень на раціоналізацію витрат 22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО	26		
2.1	Організаційно-правова форма підприємства 26	2.2	Аналіз організаційної структури підприємства 27
2.3	Аналіз внутрішнього середовища підприємства 28	2.4	Аналіз зовнішнього середовища підприємства 29
РОЗДІЛ 3. ВЛАСНІ УПРАВЛІНСЬКІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	32		
3.1	Аналіз витрат і виробничих процесів 32	3.2	Вплив технологій на ефективність виробництва 33
3.3	Аналіз рівня автоматизації виробничих процесів 35	3.4	Оцінка кваліфікації і мотивації персоналу 36
ВИСНОВКИ	38	ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному світі, де бізнес-процеси стають все більш складними і конкурентними, ефективне управління витратами на виробництво продукції, робіт і послуг є невід'ємною частиною успішного функціонування будь-якого підприємства. Тому, без контролю витрат, компанія не досягне бажаного результату, будуть постійні проблеми та марна трата часу на їх виявлення.

Головною метою контролю витрат є оптимізація використання ресурсів підприємства для досягнення стратегічних і операційних цілей. Це включає зниження витрат без шкоди для якості продукції та послуг, підвищення прибутковості за рахунок оптимізації витрат, точне прогнозування та контроль

витрат для ефективного фінансового планування, надання керівництву точних даних для прийняття обґрунтованих рішень, підвищення конкурентоспроможності за рахунок надання конкурентоспроможних цін та підтримання сталого розвитку компанії за рахунок раціонального використання ресурсів.

Саме тому раціоналізація витрат в компанії настільки важлива, без цього етапу, немає сенсу вкладати кошти в щось інше, спочатку важливо контролювати та планувати витрати, а потім все інше.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана у відповідності з планами науково-дослідних робіт Університету імені Альфреда Нобеля на кафедрі менеджменту за темою «Організаційно-економічні механізми управління суб'єктами господарювання та економічними процесами на різних рівнях» (державний номер реєстрації 0124U002972). Особисто автором у рамках теми запропоновано використання. Мета і задачі дослідження. Мета дослідження полягає в теоритичному узагальненні та пропозиції прокращення раціоналізації витрат. Поставлена мета зумовила необхідність вирішення наступних завдань: -розглянути поняття раціоналізації витрат компанії ТОВ «САХАРА»;

9

-дослідити вплив раціоналізації витрат на компанію ТОВ «САХАРА»; - проаналізувати інноваційні підходи до раціоналізації витрат в компанії; - розглянути вплив управлінських рішень на раціоналізацію витрат. Об'єкт дослідження - раціоналізація витрат на виробництво продукції (робіт, послуг).

Предмет дослідження – раціоналізація витрат в компанії.

База дослідження – ТОВ «САХАРА».

Методи дослідження. В роботі використані наступні методи дослідження: вплив управлінських рішень на раціоналізацію витрат, аналіз організаційної структури підприємства, аналіз внутрішнього середовища підприємства, аналіз зовнішнього середовища підприємства, аналіз витрат і виробничих процесів, аналіз витрат і виробничих процесів, вплив технологій на ефективність виробництва, аналіз рівня автоматизації виробничих процесів, оцінка кваліфікації і мотивації персоналу.

Практична значущість полягає у можливості подальшого використання отриманих результатів для збагачення наукового доробку з питань раціоналізації витрат компанії.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною науковою працею. Усі наукові розробки, висновки і практичні рекомендації, викладені у кваліфікаційній роботі, сформульовано та обґрунтовано автором особисто.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати досліджень, викладені у роботі, оприлюднені на I Міжнародній науково-практичній конференції

«Сучасні тренди розвитку менеджменту, фінансів і туризму в умовах новітніх глобальних викликів», Дніпро, Університет імені Альфреда Нобеля, 17 квітня 2024р.

Кваліфікаційна робота виконана на 41 сторінці, містить 2 рис., на 2 сторінках. Перелік використаної літератури складає 32 джерела.

10

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

1.1. Економічна сутність раціоналізації витрат на виробництво

Визначення понять "раціоналізація витрат" та "ефективність витрат"

Раціоналізація витрат-це процес оптимізації витрат з метою зменшення витрат без зниження якості товару чи послуги. Основна мета-виявити та усунути неефективні витрати, що дозволяє компанії працювати ефективніше. Це включає аналіз витрат на всіх етапах виробничого процесу, впровадження нових технологій, оптимізацію ресурсів та вдосконалення організаційної структури.

Економічна ефективність-це показник, що відображає раціональне використання ресурсів підприємства для досягнення певних цілей. Вона визначається відношенням продуктивності компанії (виручки, обсягу

виробництва) до витрат, понесених для досягнення цих результатів. Висока економічна ефективність означає, що компанія може досягти максимальних результатів при мінімальних витратах.

Роль раціоналізації витрат у забезпеченні конкурентоспроможності компанії Під час стажування в "САХАРА" я зрозумів, що раціоналізація витрат відіграє важливу роль у забезпеченні конкурентоспроможності компанії. У сучасних ринкових умовах компанії знаходяться під постійним тиском конкурентів і споживачів, які очікують високої якості за низькими цінами. Раціоналізація витрат дозволяє компаніям знижувати вартість своїх продуктів і послуг, знижуючи ціни для споживачів або підвищуючи прибутковість. Важливо звернути увагу на схему, яка добре показує структуру витрат:

11

Рис. 1.1. Витрати виробництва та їх структура

У ТОВ "Сахара" це було досягнуто за рахунок:

1. Оптимізація виробничих процесів - впровадження нових технологій та автоматизації, що дозволило скоротити трудові та матеріальні витрати.
2. Перегляд постачальників - пошук нових постачальників з більш вигідними умовами або переговори про зниження цін з існуючими.
3. Зменшити витрати на електроенергію, використовуючи енергоефективне обладнання та технології.

Все це сприяло тому, що ТОВ "Сахара" змогла запропонувати своїм клієнтам конкурентоспроможні ціни без шкоди для якості продукції, що значно зміцнило її позиції на ринку.

Огляд сучасних економічних теорій управління витратами Під час стажування я вивчив сучасну економічну теорію контролю витрат, яка використовується для підвищення ефективності компаній. Серед основних теорій, які були застосовані на практиці на підприємстві, можна виділити наступні:

12

Теорія управлінського обліку спрямована на забезпечення того, щоб керівництво компанії надавало точні та своєчасні дані про витрати для прийняття ефективних управлінських рішень. Управлінський облік допомагає виявляти неефективні витрати і знаходити способи їх скорочення.

Концепція бережливого виробництва, спрямована на усунення всіх видів втрат (втрати часу, матеріалів і непотрібної поведінки), зниження витрат і підвищення якості продукції. ТОВ "САХАРА" активно використовує цю концепцію для оптимізації виробничого процесу.

Аналіз витрат і вигод - це спосіб оцінки економічної ефективності інвестиційного проекту або іншого рішення шляхом порівняння витрат з очікуваним прибутком. Це допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо впровадження нових технологій та проектів.

Теорія обмежень-фокусується на виявленні та усуненні вузьких місць у виробничому процесі, які обмежують продуктивність і збільшують витрати. Використання цієї теорії допомогло підвищити ефективність виробництва. Дослідження та застосування цих теорій дозволило краще зрозуміти механізм контролю витрат та його вплив на ефективність та конкурентоспроможність компанії.

1.2. Класифікація витрат на виробництво та їх оптимізація

Види витрат на виробництво продукції, робіт, послуг

Собівартість виробництва продукції, робіт і послуг - це витрати, безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт або наданням послуг. Вони враховуються для визначення собівартості продукції, робіт і послуг, а також для прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності виробництва.

За методом віднесення до витрат на виробництво (роботи, послуги) витрати поділяються на:

13

Прямі витрати: безпосередньо пов'язані з виробництвом певних видів продукції або виконанням певних робіт, згідно з основними документами, можуть бути віднесені до прямих витрат без розподілу. Прямі витрати включають, наприклад, вартість сировини та заробітну плату основних працівників.

Непрямі витрати: не можуть бути віднесені безпосередньо до певного виду продукції або робіт. Вони розподіляються по виду продукції (робіт) пропорційно певним критеріям (наприклад, заробітна плата основного працівника, обсяг продукції в природних умовах). До непрямих витрат відносяться Загальновиробничі витрати, адміністративні витрати, адміністративні витрати і т. д.

Залежно від взаємозв'язку з обсягом виробництва витрати поділяються на наступні:

Постійні витрати: не змінюються в залежності від обсягу виробництва продукції (робіт, послуг) в межах певного діапазону. До постійних витрат відносяться амортизація основних засобів, орендна плата, заробітна плата керівників і розпорядників і т. д.

Змінні витрати: залежать від обсягу виробництва (робіт, послуг). Змінні витрати включають, наприклад, вартість сировини та заробітну плату ключових працівників.

14

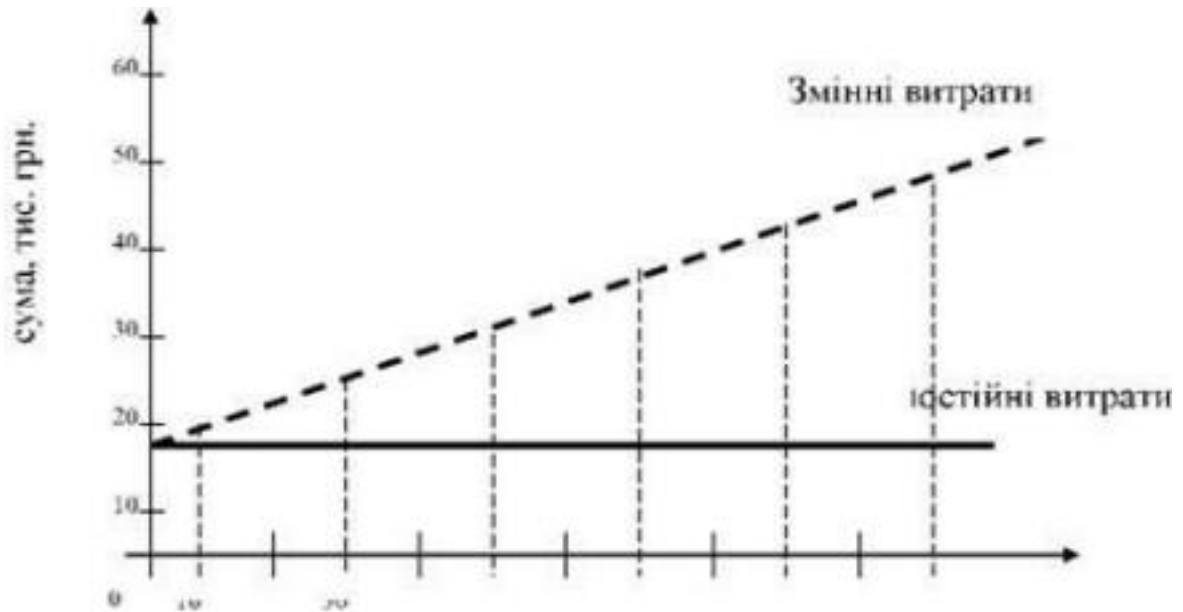

Рис. 1.2. Залежність загальної суми витрат від обсягу виробництва

Залежно від економічного фактора витрати діляться наступним чином:

Матеріальні витрати: пов'язані з використанням сировини, матеріалів, палива та енергії у виробничому процесі (роботі, послугі).

Витрати на заробітну плату: заробітна плата основних і допоміжних працівників, а також відрахування на соціальні заходи.

Відрахування на соціальні заходи: включають внески до фондів соціального страхування, пенсійних фондів та медичного страхування.

Знос основних засобів: є частиною вартості основних засобів і щорічно переноситься на собівартість продукції (робіт, послуг) у вигляді амортизації.

Інші операційні витрати: пов'язані з експлуатацією основних засобів, транспортуванням продукції, упаковкою, рекламою, реалізацією продукції.

Залежно від часу виникнення і віднесення продукту (роботи, послуги) до собівартості витрати поділяються на:

Поточні витрати: пов'язані з виробництвом продукції (робіт, послуг) за даний

період і повністю відносяться до їх собівартості.

Витрати майбутніх періодів: пов'язані з виробництвом продукції (робіт, послуг) на даний період, але частково або повністю відносяться до собівартості продукції (робіт, послуг) на наступні періоди.

Майбутні витрати: Пов'язані з подіями, які можуть статися в майбутньому і можуть призвести до додаткових витрат.

Класифікація витрат на виробництво продукції, робіт і послуг може варіюватися в залежності від потреб конкретного підприємства.

Інші класифікації витрат:

За походженням: витрати основного виробничого цеху, витрати допоміжного цеху, загальновиробничі витрати.

За статтями калькуляції враховуються основні матеріали і напівфабрикати, допоміжні матеріали, паливо і енергія, заробітна плата основних працівників, відрахування на соціальні заходи, амортизація основних засобів, Загальновиробничі витрати та інші операційні витрати..

Вибір класифікації витрат залежить від цілей, переслідуваних підприємством. Класифікація витрат повинна бути інформативною, зручною для користувачів та відповідати вашим адміністративним потребам.

Важливо також відзначити, що витрати на виробництво продукції, робіт і послуг не є статичними. Вона може змінюватися під впливом різних факторів, таких як зміна цін на сировину, зміна заробітної плати і зміна технології виробництва.

Тому компаніям необхідно постійно аналізувати витрати на виробництво продукції, робіт і послуг, щоб оптимізувати їх і знизити виробничі витрати.

Це можна зробити за допомогою: впровадження нових виробничих технологій,

16

використання більш дешевих видів сировини, зниження собівартості і браку, оптимізації використання ресурсів та мотивації персоналу,

Знижуючи виробничі витрати, компанії можуть підвищити конкурентоспроможність, збільшити прибуток та інвестувати в розвиток.

Методи класифікації витрат та їх значення для аналізу

У ТОВ "САХАРА" я дізнався, що правильна класифікація витрат є важливим аспектом ефективного контролю витрат та аналізу фінансових результатів.

Існує кілька методів класифікації витрат, які використовуються для різних цілей:

За економічними факторами - поділ витрат на основні складові, такі як матеріальні витрати, витрати на оплату праці, амортизація і так далі. Це допомагає детально вивчити структуру витрат і виявити найбільш важливі складові.

Функціональна класифікація виробничих, управлінських і комерційних витрат. Це дозволяє проаналізувати свої витрати відповідно до цілей і визначати, де можна оптимізувати витрати.

В залежності від виробництва:

Постійні витрати-це витрати, які не змінюються при зміні обсягу виробництва (оренда, амортизація обладнання).

Змінні витрати-це витрати, які змінюються залежно від зміни обсягів виробництва (сировини, оплати праці виробничого персоналу). За можливістю впливу:

Керовані витрати-це витрати, на які менеджери можуть безпосередньо впливати.

Некеровані витрати-це витрати, на які адміністратор не має прямого впливу (податки, відсотки за кредитом).

17

Підходи до оптимізації витрат у виробничих процесах

Під час стажування в ТОВ "Сахара" я дізнався про кілька підходів до оптимізації витрат, які допомагають компанії знизити витрати та підвищити ефективність виробництва:

Бережливе виробництво - фокусується на усуненні відходів у кожному процесі. Це включає оптимізацію використання ресурсів, мінімізацію запасів та підвищення ефективності праці. У ТОВ "Сахара" впровадження такого підходу дозволило скоротити витрати на матеріали і час виробництва.

Аутсорсинг - це передача певних видів діяльності зовнішнім підрядникам. Наприклад, компанія вирішила передати свої логістичні послуги на аутсорсинг, що дозволило знизити витрати на утримання власного автопарку і підвищити ефективність логістики.

Впровадження нових технологій полягає у використанні сучасного обладнання та автоматизованих систем управління виробництвом. Це дозволяє знизити трудовитрати і підвищити точність і швидкість виробничого процесу. Перегляд постачальників і стратегій закупівель-пошук більш вигідних умов для закупівлі матеріалів і сировини. Компанія проаналізувала своїх постачальників, що дозволило знизити вартість матеріалів за рахунок більш вигідних цін і умов доставки.

Ці підходи допомагають значно знизити витрати та підвищити конкурентоспроможність, що стало для мене цінним практичним досвідом контролю витрат.

1.3. Інноваційні підходи до раціоналізації витрат на

підприємстві Вплив інноваційних технологій на зниження

витрат

18

Інноваційні технології відіграють важливу роль у зниженні витрат на виробництво продукції, операції та послуги. Їх використання може призвести до суттєвої економії коштів з наступних причин:

Зниження витрати сировини: інноваційні технології дозволяють використовувати більш дешеві види сировини і матеріалів і оптимізувати їх

використання.

Зниження витрат на робочу силу: інноваційні технології дозволяють автоматизувати рутинні і трудомісткі операції, що призводить до скорочення числа необхідних співробітників, а також підвищення продуктивності.

Знизити енергоємність виробництва: інноваційні технології дозволяють використовувати більш економічні джерела енергії і оптимізувати енергоспоживання.

Скорочення втрат і браку: інноваційні технології можуть забезпечити високу точність і якість виробництва, що призводить до скорочення втрат і браку.

Скорочення часу простою обладнання: інноваційна технологія дозволяє краще прогнозувати відмови обладнання і проводити профілактичне обслуговування, що призводить до скорочення часу простою.

Зниження витрат на транспортування і зберігання: інноваційні технології дозволяють не тільки оптимізувати маршрути транспортування, але і використовувати більш ефективні методи зберігання продукції.

Підвищення якості продукції: інноваційні технології дозволяють випускати продукцію високої якості, що може призвести до зниження цін на гарантійне обслуговування та усунення скарг.

Збільшення обсягу виробництва: інноваційна технологія може збільшити обсяг виробництва і знизити вартість виробничих одиниць.

19

Важливо відзначити, що впровадження інноваційних технологій вимагає значних інвестицій.

Тому компаніям слід ретельно оцінювати потенційні вигоди та витрати, пов'язані з впровадженням нових технологій, перш ніж приймати рішення про їх використання.

Однак при правильному впровадженні інноваційних технологій вони можуть

привести до істотної економії коштів і підвищити конкурентоспроможність компаній.

Ось кілька прикладів того, як інноваційні технології використовуються для зниження витрат:

Використання робототехніки: багато компаній можуть використовувати роботів для виконання рутинних і трудомістких операцій, заощаджуючи витрати на робочу силу.

Використання 3D-друку: 3D-друк може використовуватися для створення прототипів виробів, а також для виготовлення деталей і збірок. Це дозволяє компаніям економити кошти на розробці і виробництві продукції.

Використання штучного інтелекту: штучний інтелект може використовуватися для аналізу даних, прогнозування попиту та оптимізації виробничих процесів. Це дозволяє компаніям економити витрати і підвищувати ефективність роботи.

Впровадження інноваційних технологій є одним з ключових факторів успіху в сучасному конкурентному середовищі.

Компанії, які можуть ефективно використовувати інноваційні технології, можуть знизити витрати, покращити якість продукції та збільшити прибуток.

20

Аналіз кейсів успішного впровадження інноваційних рішень для раціоналізації витрат:

Автоматизація складського обліку. Впровадження автоматизованих систем управління складом (WMS), включаючи використання штрих-кодів і технології RFID, дозволяє значно скоротити час інвентаризації, зменшити кількість помилок при обліку товарів і оптимізувати управління запасами. Це призводить до зниження витрат на робочу силу та зменшення втрат через неправильний облік.

Використання 3D-принтерів у виробництві. Що стосується прототипів та деяких компонентів, 3D-принтери можуть зменшити витрати на створення прототипів, скоротити час на розробку нових продуктів та зменшити залежність

від зовнішніх постачальників.

Впровадження CRM-системи. Системи управління відносинами з клієнтами (CRM) можуть допомогти краще зрозуміти потреби клієнтів та ефективніше керувати продажами та маркетинговими кампаніями. Це допомагає підвищити задоволеність клієнтів та збільшити продажі, зменшуючи витрати на маркетинг.

Оцінка ефективності інноваційних проектів з точки зору витрат

Оцінка економічної ефективності інноваційного проекту є важливим завданням для будь-якої компанії. Це означає, що потрібно точно розрахувати, скільки грошей потрібно витратити на нову ідею та скільки прибутку ви можете принести. Цей процес допоможе зрозуміти, чи варто вкладати гроші в той чи інший проект і який прибуток можна отримати в майбутньому.

Необхідно визначити всі витрати, понесені на старті проекту. Це можуть бути витрати на розробку ідей, проведення досліджень і тестування нових продуктів і технологій. Сюди також входять витрати на придбання обладнання, патентів та ліцензій. Ці витрати, як правило, високі, тому потрібно ретельно планувати.

21

Далі бажано оцінити витрати, понесені в ході реалізації проекту. Це витрати на матеріали, енергію, заробітну плату працівників, технічне обслуговування обладнання та інші поточні витрати. Важливо розуміти, що ці витрати можуть змінюватися залежно від обсягу виробництва та умов праці.

Потрібно розрахувати, які вигоди принесе проект. Це можуть бути прямі вигоди, такі як збільшення доходів від продажу нового продукту та зниження витрат за рахунок нових технологій. Або непрямі вигоди, такі як підвищення репутації компанії або вихід на нові ринки. Ці переваги допоможуть зрозуміти, чи буде проект успішним чи ні.

Фінансові показники часто використовуються для оцінки ефективності. Наприклад, чиста теперішня вартість (NPV) показує, скільки грошей проект може принести в майбутньому.

Порівняння з поточними витратами. Внутрішня норма прибутку (IRR) допомагає зрозуміти, наскільки вигідний проект порівняно з іншими інвестиціями. Термін окупності показує, як довго вартість проекту буде повертатися у вигляді прибутку.

Крім фінансових показників, важливо враховувати якісні аспекти. Це буде оцінка ризиків, пов'язаних з проектом, його впливу на навколишнє середовище, соціальних аспектів та відповідності стратегії компанії. Наприклад, чи відповідає проект довгостроковим цілям компанії і чи підвищує її конкурентоспроможність на ринку.

Інноваційні проекти часто мають високі ризики. Тому важливо прогнозувати можливі проблеми і скласти план їх вирішення. Це може включати створення резервних фондів, страхування або розробку альтернативних варіантів. Такі заходи допоможуть мінімізувати ризики і забезпечити стабільність проекту.

Оцінка ефективності інноваційних проектів вимагає постійного моніторингу та контролю витрат протягом усього періоду реалізації. Це дозволяє вчасно виявляти

22

відхилення від плану, аналізувати причини і вживати необхідних заходів. Регулярний моніторинг допомагає ефективно використовувати ресурси і досягати запланованих результатів.

В цілому, оцінка економічної ефективності інноваційного проекту-складний, але необхідний процес. Це допомагає компанії приймати обгрунтовані рішення про інвестування в нові технології та продукти, забезпечуючи їх розвиток і підвищення конкурентоспроможності.

1.4. Вплив управлінських рішень на раціоналізацію витрат

Роль менеджменту в процесі раціоналізації витрат

Під час мого стажування в ТОВ "САХАРА" я мав можливість переконатися, наскільки важливим є управління в процесі раціоналізації витрат. Менеджери це ключові особи, відповідальні за планування, організацію, контроль та

мотивацію працівників для досягнення оптимальних результатів при мінімальних витратах.

Основними завданнями менеджменту в області раціоналізації витрат є: Аналіз витрат і аудит - менеджери проводять детальний аналіз витрат на всіх рівнях виробництва, щоб виявити області неефективних витрат. У компанії цей процес включає регулярні перевірки сировини, витрат на виробництво та логістику.

Впровадження сучасних технологій-менеджери повинні бути обізнані про новітні технологічні рішення, які можуть знизити витрати. Наприклад, ТОВ "САХАРА", вона автоматизувала кілька виробничих процесів і знизила витрати на ручну працю.

Мотивація працівників-ефективна мотивація працівників допомагає підвищити продуктивність праці та зменшити витрати. Компанія впровадила програму заохочення співробітників за надання ідей щодо оптимізації витрат.

23

Моніторинг та звітність - постійний моніторинг та періодична звітність про витрати можуть допомогти виявити відхилення від плану та швидко реагувати на них. У компанії ТОВ "САХАРА" менеджери регулярно аналізували витрати та коригували бюджети відповідно до поточних потреб та результатів.

Порівняння різних управлінських підходів до оптимізації витрат У компанії я дізнався про різні управлінські підходи до оптимізації витрат. Кожен підхід має свої особливості та переваги.

Класичний підхід - заснований на суворому контролі витрат за допомогою складання бюджету та звітності. Цей підхід включає в себе детальне планування витрат і регулярний контроль за їх виконанням. У компанії ТОВ "СААРА" був використаний класичний підхід для встановлення чітких бюджетних рамок і контролю за їх дотриманням.

Бережливе виробництво - спрямоване на скорочення всіх видів відходів (часу, ресурсів, матеріалів) і максимізацію споживчої цінності. ТОВ "САХАРА" використовувала цей підхід для оптимізації виробничого процесу, що дозволило

значно знизити матеріальні витрати і скоротити час виробничого циклу.

Загальний контроль якості (TQM) - спрямований на постійне поліпшення якості всіх процесів, що знижує вартість браку та переробки. У компанії ТОВ "САХАРА" такий підхід допоміг знизити витрати, пов'язані з дефектами і поверненням продукції, за рахунок підвищення якості на всіх етапах виробництва.

Аутсорсинг і скорочення робочих місць-передбачає передачу деяких бізнес процесів стороннім організаціям для зниження витрат. Компанія використовує аутсорсинг для непрофільних процесів, таких як ІТ-підтримка та логістика, що дозволило їй зосередитися на своєму основному бізнесі та скоротити витрати.

Стратегічні рішення та їх вплив на витрати компанії

24

На виробничій практиці я зрозумів, що стратегічні управлінські рішення мають значний вплив на витрати компанії. Стратегічні рішення можуть визначати напрямок розвитку підприємства і збільшувати або зменшувати витрати.

Основні типи стратегічних рішень та їх вплив на витрати: Інвестиції в нові технології-впровадження нових технологій може вимагати значних початкових витрат, але в довгостроковій перспективі це може призвести до зниження експлуатаційних витрат та підвищення ефективності. Інвестиції компанії в автоматизацію виробництва дозволили знизити витрати на робочу силу і підвищити продуктивність.

Розширення ринку-вихід на новий ринок збільшує витрати на маркетинг, логістику та адаптацію продукту, але в довгостроковій перспективі це значно збільшить доходи та зменшить відносні витрати.

Оптимізація виробничих процесів-вирішивши переглянути та вдосконалити виробничі процеси, компанія може зменшити витрати на сировину та підвищити ефективність. У компанії ТОВ "САХАРА" було прийнято стратегічне рішення про впровадження методів бережливого виробництва, які можуть знизити виробничі витрати.

Альянси та партнерства - створення стратегічних альянсів з іншими компаніями для зменшення витрат на дослідження та розробки, виробництво та

дистрибуцію. У компанії витрати на закупівлі були знижені завдяки стратегічному партнерству з постачальниками матеріалів.

Висновок - У розділі "Теоретичні та методологічні аспекти" досліджено, як знизити витрати виробництва без шкоди для якості продукту. Стало зрозуміло, що це допомагає компаніям бути конкурентоспроможними та мати стабільні фінанси. У цьому розділі також описані різні види витрат, такі як прямі та непрямі, змінні та постійні. Оптимізація витрат полягає в більш ефективному використанні ресурсів, що скорочує непотрібні витрати, знижує собівартість продукції і збільшує прибуток.

25

Що стосується інноваційних підходів до зниження витрат компаній, таких як нові технології і методи виробництва. Ці інновації дозволяють компаніям не тільки економити гроші, але й підвищувати ефективність виробництва та якість продукції. Також враховується вплив управлінських рішень на ефективність раціоналізації витрат.

Ефективне управління допомагає оптимізувати витрати, здійснювати вигідні інвестиції в нові технології та вдосконалювати виробничі процеси.

26

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ ТА РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

2.1. Організаційно-правова форма підприємства

Аналіз організаційно-правової форми та її впливу на діяльність компанії
Організаційно-правова форма. "Сахара ЛТД" є товариством з обмеженою відповідальністю (ТОВ). Ця форма організації є однією з найпопулярніших серед бізнесу, оскільки надає певні переваги та обмежує багато ризиків для власників.

Оцінка переваг та недоліків обраної форми організації.

Переваги обраної форми:

Обмежена відповідальність: власник компанії не несе особистої відповідальності за борги компанії і може захистити особисту власність у разі банкрутства або судового розгляду.

Гнучкість управління: управління компанією ТОВ дуже гнучке, оскільки здійснюється через колегіальний орган, що приймає рішення. Покращення іміджу: організації У формі ТОВ часто сприймаються бізнес спільнотою, як більш професійні та надійні.

Недоліки обраної форми:

Адміністративні витрати: для підтримки юридичного статусу ТОВ потрібні регулярні процедури реєстрації та звітності, що може призвести до збільшення адміністративних витрат.

Обмежені можливості залучення капіталу: порівняно з іншими формами організацій, такими як акціонерні товариства, ТОВ може мати обмежені можливості залучення капіталу шляхом продажу акцій та облігацій.

27

Висновок - організаційно-правова форма товариства з обмеженою відповідальністю володіє перевагами і недоліками для ТОВ "САХАРА". Це забезпечує захист власників від особистої відповідальності та гнучкість управління, але важливо враховувати ці фактори при прийнятті стратегічних рішень та розгортанні заходів, які можуть призвести до додаткових управлінських витрат та обмежити їх можливості залучення капіталу.

2.2. Аналіз організаційної структури підприємства

Визначення основних підрозділів та підструктур підприємства.

Відділ продажів:

- дослідження та аналіз ринку;
- розробка стратегій продажів;
- організація і проведення продажів;

Відділ маркетингу:

- реклама і просування товарів;
- створення іміджу бренду і компанії;
- аналіз і вдосконалення маркетингових стратегій;

Відділ логістики та постачання:

- управління запасами та складською логістикою;
- організація доставки і транспортування товарів;
- контроль якості та гарантія поставок;

Фінансовий відділ:

- бухгалтерський облік та фінансова звітність;
- фінансове планування та аналіз;
- управління кредитами та фінансовими операціями;

Відділ обслуговування клієнтів:

- консультування клієнтів і вирішення їх проблем;
- обробка замовлень і вирішення проблемних питань;
- забезпечення задоволеності клієнтів та підтримка стосунків;

28

Оцінка ефективності та пропозиції щодо оптимізації організаційної структури.

Оцінка ефективності організаційної структури компанії, в якій я проходив стажування, виявила деякі потенційні можливості для оптимізації. Деякі відділи можуть бути об'єднані або перепризначені, щоб зменшити дублювання функцій і підвищити ефективність використання ресурсів. Наприклад, об'єднавши відділи маркетингу та продажів в один, можна посилити взаємодію між стратегіями маркетингу та продажів та зменшити адміністративні витрати.

Важливо оптимізувати процес взаємодії між відділами. Наприклад, впровадження інтегрованої системи управління може допомогти підвищити ефективність комунікації та обміну інформацією між підрозділами та полегшити прийняття рішень та швидке виконання завдань.

Я рекомендую зосередитися на розвитку персоналу та підвищенні кваліфікації. Навчання співробітників новим навичкам і технологіям може допомогти компанії стати більш конкурентоспроможною на ринку і впевнено реагувати на зміни в бізнес-середовищі. І, звичайно, це ніколи не буває зайвим.

2.3 Аналіз внутрішнього середовища підприємства

Вивчення сильних і слабких сторін внутрішнього середовища компанії

Сильні сторони:

Високоякісна продукція ТОВ "САХАРА": вона відома своєю високоякісною продукцією, яка допомагає утримувати і залучати нових клієнтів. Ефективне використання ресурсів: оскільки компанія ефективно використовує ресурси, вона може зменшити витрати та підвищити прибутковість.

Слабкі:

29

Обмежені інновації: ТОВ "САХАРА" може стати жертвою застою через обмежені інновації порівняно зі своїми конкурентами.

Застарілі технології: використання застарілих технологій може знизити продуктивність та конкурентоспроможність компанії.

Визначення можливостей для покращення та раціоналізації внутрішніх процесів

Модернізація технологій: компанія може інвестувати в нові технології для підвищення продуктивності та якості продукції.

Залучення та навчання працівників: організація може вдосконалювати внутрішні процеси, навчаючи персонал новітнім технологіям управління та навичкам.

Впровадження системи управління якістю: впровадження системи управління якістю, такої як ISO9001, допоможе вдосконалити внутрішні процеси та підвищити довіру зі сторони клієнтів.

Автоматизація виробництва: впровадження автоматизованої виробничої системи знижує трудовитрати і підвищує продуктивність.

Ці заходи допоможуть ТОВ "САХАРА" поліпшити свій бізнес, підвищити конкурентоспроможність і залучити нових клієнтів.

2.4 Аналіз зовнішнього середовища підприємства

Оцінка загроз і можливостей, що виникають у зовнішньому середовищі

Загрози:

Економічна нестабільність: зміни економічної ситуації в країні можуть вплинути на попит на продукцію. Інфляція, податкові зміни та коливання валют можуть зменшити прибутковість компанії.

Посилення конкуренції: нові учасники ринку можуть пропонувати аналогічну продукцію за нижчими цінами, що може знизити частку ТОВ "САХАРА" на ринку.

30

Технологічні зміни: швидкий розвиток нових технологій, якщо їх своєчасно не впроваджувати, може призвести до старіння існуючих продуктів і процесів підприємства.

Зміни в законодавстві: нові нормативні вимоги та стандарти можуть призвести до додаткових витрат на дотримання вимог.

Можливості:

Розширення ринку: вихід на нові ринки, включаючи закордонні, може збільшити продажі та доходи.

Технологічні інновації: впровадження нових технологій може підвищити ефективність виробництва та якість продукції, що може зменшити витрати та підвищити конкурентоспроможність.

Зростання попиту на екологічну продукцію: орієнтація на екологічно чисті технології і продукти може залучити нових клієнтів і поліпшити репутацію компанії.

Партнерство та кооперація: співпраця з іншими компаніями, університетами та дослідницькими центрами може призвести до обміну знаннями та ресурсами, що сприяють інноваціям та розвитку.

Визначення стратегічних векторів розвитку з урахуванням зовнішніх впливів

Диверсифікація ринків збуту: щоб зменшити ризики, пов'язані з економічною нестабільністю та посиленням конкуренції, бажано диверсифікувати ринки збуту, виходячи на нові географічні ринки та розширюючи асортимент

продукції.

Інвестиції в інновації: інвестиції в дослідження і розробки, а також впровадження новітніх технологій дозволяють компанії залишатися конкурентоспроможною і реагувати на технологічні зміни.

Підвищення ефективності виробництва: впровадження систем управління якістю, таких як ISO, та автоматизація виробничих процесів можуть допомогти зменшити витрати та покращити якість продукції.

31

Екологічна стратегія: розробка та впровадження екологічно чистих технологій та продуктів допомагає залучати нових клієнтів та відповідати зростаючим екологічним вимогам ринку.

Побудова стратегічних партнерств: співпраця з іншими компаніями та науковими установами може сприяти обміну знаннями та технологіями, що сприяють інноваційному розвитку компанії.

Я вважаю, що реалізація цих стратегічних напрямків не тільки знизить витрати, але і допоможе підвищити ефективність і конкурентоспроможність, а також забезпечить сталий розвиток в довгостроковій перспективі.

Висновок - в розділі, присвяченому аналізу діяльності компанії і раціоналізації виробничих витрат, варто зробити кілька важливих висновків. Організаційно-правова форма підприємства визначає його правовий статус і форму взаємодії з навколишнім середовищем. Також, аналіз внутрішньої структури компанії може допомогти виявити плюси і мінуси, а також можливості для оптимізації бізнес-процесів. Детальний аналіз зовнішнього середовища допоможе виявити можливості і загрози, які впливають на стратегію розвитку компанії. В цілому, цей розділ відіграє важливу роль у досягненні ефективного управління та забезпеченні стабільного розвитку підприємства.

32

РОЗДІЛ 3

ВЛАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕКОНОМІЧНІ

ДОСЛІДЖЕННЯ 3.1 Аналіз витрат і виробничих процесів

Аналіз основних категорій витрат

Під час стажування в ТОВ "САХАРА" я зосередився на аналізі основних категорій витрат. Цей аналіз включає:

Витрати на придбання товарів: це найбільша частина витрат компанії, оскільки основною діяльністю є перепродаж. Сюди входять витрати на покупку товарів у постачальників. Важливо проаналізувати ці витрати, щоб знайти способи знизити їх, знайшовши нових постачальників або домовившись про знижки та оптові закупівлі.

Логістичні витрати: ці витрати включають транспортування, зберігання та обробку товарів. Оскільки логістика відіграє важливу роль у загальних виробничих витратах, оптимізація логістичного процесу може значно зменшити загальні витрати. Наприклад, використовувати більш ефективні транспортні маршрути або поліпшити умови зберігання.

Оренда складських і торгових площ: вартість оренди складу або роздрібного магазину становить значну частину загальних витрат. Можна скоротити ці витрати, оптимізувавши використання площ, переглянувши умови оренди або підшукавши більш вигідне місце розташування.

Витрати на маркетинг і рекламу: просування продукту на ринку вимагає значних витрат на рекламу, промо акції і маркетингові кампанії. Важливо оцінити ефективність цих витрат, щоб зосередитися на найбільш ефективних каналах просування.

Адміністративні витрати: включають адміністративні витрати, заробітну плату офісного персоналу, оплату електроенергії, комунальні послуги та інші операційні витрати. Оптимізація, автоматизація та зменшення непотрібних витрат на процеси управління також можуть зменшити загальні витрати.

33

Найдорожчі етапи виробництва

Проаналізувавши основні категорії витрат, я зосередився на виявленні найбільш витратних етапів в процесі перепродажу товару:

Купівля товару: як згадувалося раніше, покупка товару є найдорожчою статтею витрат. Контракти з постачальниками слід регулярно переглядати, щоб розглянути можливість збільшення обсягу закупівель для пошуку більш вигідних умов і отримання оптових знижок.

Логістика: не буде зайвим оптимізувати витрати на логістику, покращуючи транспортні маршрути, використовуючи більш ефективні транспортні засоби та зменшуючи витрати на зберігання. Наприклад, переробити контракт з транспортною компанією або скористатися складом з найкращими умовами оренди.

Маркетинг: витрати на маркетинг можуть бути значними, особливо якщо використовуються масштабні рекламні кампанії. Важливо проаналізувати прибутковість кожного рекламного каналу і зосередитися на тому, що приносить максимальну віддачу від інвестицій. Це може включати використання більш економічних інструментів цифрового маркетингу.

Оренда: вартість оренди складу або торгової площі можна знизити, переглянувши умови оренди або знайшовши нове приміщення на більш вигідних умовах. Також можна розглянути можливість більш ефективного використання існуючих можливостей.

3.2 Вплив технологій на ефективність виробництва

Дослідження впливу застарілого обладнання на витрати

Під час стажування я досліджував вплив застарілого обладнання на виробничі витрати. Основні висновки дослідження полягають в наступному: Збільшення витрат на технічне обслуговування: застаріле обладнання вимагає частого ремонту та технічного обслуговування, що призводить до

34

додаткових витрат на запасні частини, техніків та просте ремонтване обладнання.

Низька продуктивність: застарілі машини та пристрої можуть бути менш ефективними та працювати повільніше, ніж сучасні. Це може призвести до

зниження продуктивності та втрати потенційного доходу.

Підвищені витрати на електроенергію: застаріле обладнання часто менш енергоефективне, що збільшує вартість електроенергії та інших видів енергії.

Аналіз можливостей модернізації та її економічної доцільності. Модернізація існуючого обладнання: одним з варіантів є модернізація існуючого обладнання шляхом установки новітніх компонентів, що підвищують продуктивність і енергоефективність. Це може призвести до зниження витрат на технічне обслуговування та електроенергію. Придбання нового обладнання: іншим варіантом є придбання нового обладнання, що відповідає сучасним стандартам продуктивності та енергоефективності. Це може вимагати значних капіталовкладень, але з часом може окупитися за рахунок зниження витрат і підвищення продуктивності. Розрахунок економічної доцільності: перш ніж приймати рішення про модернізацію або придбання нового обладнання, слід провести ретельний аналіз витрат і вигод. Це включає облік витрат на придбання та встановлення нового обладнання, очікувану економію коштів та очікуване підвищення рентабельності.

Загальний висновок полягає в тому, що модернізація або заміна застарілого обладнання може стати важливим кроком в оптимізації витрат і підвищення конкурентоспроможності ТОВ "САХАРА". Але перш ніж прийняти остаточне рішення, необхідно розглянути всі аспекти, включаючи фінансові та економічні вимоги.

35

3.3 Аналіз рівня автоматизації виробничих процесів

Оцінка поточного рівня автоматизації на різних етапах виробництва

Проведено аналіз поточного рівня автоматизації на різних етапах операційної діяльності компанії. Результати цієї оцінки наступні: Підготовчий етап:

На цьому етапі визначається використання комп'ютеризованих систем для планування та аналізу ринку. Система аналізу даних дозволяє ефективно визначати попит на продукцію і планувати запаси.

Замовлення та доставка:

Автоматизовані системи замовлення та ланцюги поставок допомагають підтримувати клієнтську базу, автоматизувати замовлення та відстежувати стан запасів.

Логістика та доставка:

Цей етап також характеризується високим рівнем автоматизації. Спеціалізоване програмне забезпечення дозволяє ефективно відстежувати переміщення товару зі складу до замовника.

Визначення сфери, де автоматизація може знизити витрати та підвищити продуктивність

Обслуговування та підтримка клієнтів:

Використовуючи чат-боти та автоматизовані системи для відповіді на запитання клієнтів, можна зменшити навантаження на співробітників та пришвидшити обслуговування.

Маркетингові та рекламні кампанії:

Використовуючи програмне забезпечення для автоматизації маркетингових кампаній, компанії можуть ефективно взаємодіяти з клієнтами та залучати нових клієнтів.

Аналіз даних та прогнозування попиту:

36

Використовуючи аналітичну систему, можна легко аналізувати дані про попит на продукцію та прогнозувати майбутні тенденції, що може допомогти в управлінні запасами та плануванні виробництва.

Контроль витрат:

Впровадження системи контролю витрат дозволяє компанії виявляти і усувати неефективні витрати, що призводить до зниження собівартості продукції і підвищення рентабельності.

3.4 Оцінка кваліфікації і мотивації персоналу

Вивчення кваліфікації працівників та потреб у навчанні

Ось кілька спостережень:

Технічний рівень: більшість співробітників мають високу кваліфікацію у всіх сферах діяльності, що дозволяє компанії забезпечувати високу якість продукції.

Потреба в навчанні: однак, у зв'язку з постійною зміною технологій та вимог ринку, існує потреба в безперервному професійному навчанні та розвитку, особливо в області нових технологій та контролю витрат.

Аналіз мотиваційних програм та їхнього впливу на продуктивність
Фінансова мотивація: ТОВ "САХАРА" пропонує конкурентоспроможну систему винагород та бонусну програму для досягнення певних цілей. Це заохочує співробітників бути більш залученими та продуктивними.
Кар'єрне зростання: компанія також надає можливості для кар'єрного зростання та вдосконалення.
Програми навчання та перспективи кар'єрного зростання можуть стати потужною мотивацією для співробітників.
Творча свобода: компанія заохочує творчість та ініціативу своїх співробітників, підвищуючи мотивацію та продуктивність праці.

37

Мотиваційна програма компанії допомагає підтримувати високий рівень мотивації та залучення працівників, сприяючи підвищенню продуктивності та досягненню цілей компанії.

Аналіз даних та прогнозування попиту:

Використовуючи систему аналітики, можна легко аналізувати дані про попит на продукцію та прогнозувати майбутні тенденції, що може допомогти в управлінні запасами та плануванні виробництва.

Контроль витрат:

Впровадження системи контролю витрат дозволяє компанії виявляти і усувати неефективні витрати, що призводить до зниження собівартості продукції і підвищення рентабельності.

Висновок - Результати власних досліджень з управління та економічного аналізу

показують деякі важливі аспекти, які необхідно враховувати для ефективного управління виробництвом. Перш за все, аналіз витрат і виробничих процесів дозволяє виявити можливості для зниження витрат і підвищення ефективності. І звичайно, вплив технологій на ефективність виробництва підкреслює важливість вдосконалення технологічних процесів для підвищення продуктивності. Аналіз рівня автоматизації виробничого процесу підкреслює важливість оптимізації робочого процесу за допомогою сучасних технологій. Оцінка кваліфікації та мотивації персоналу підкреслює важливість інвестицій у розвиток персоналу для забезпечення продуктивності та задоволеності роботою. Врахування цих аспектів дозволяє компанії максимально підвищити ефективність виробництва та досягти більшого успіху на ринку.

38

ВИСНОВКИ

Вивчення та аналіз теми "Раціоналізація виробничих витрат (робіт, послуг) "ТОВ "Сахара" дозволили отримати важливі знання про те, як оптимізувати витрати для забезпечення стабільності і зростання підприємства. Перший розділ, присвячений теоретичним і методологічним аспектам дослідження, дозволив зрозуміти основні принципи раціоналізації витрат. Сфера застосування основних стратегій і методів оптимізації витрат стала основою для подальшого практичного аналізу.

Другий розділ дослідження був спрямований на конкретний аналіз діяльності ТОВ "САХАРА" і виявлення основних причин виробничих витрат. Аналіз, проведений в цьому розділі, дозволяє виявити певні слабкі місця у виробничому процесі і зрозуміти, які заходи можна вжити для їх оптимізації.

У третьому розділі проведено власне дослідження та проаналізовано ефективність стратегії раціоналізації виробничих витрат. Ці дослідження підтверджують ефективність певних заходів та показують, які аспекти можна покращити.

В ході дослідження було чітко усвідомлено важливість оптимізації виробничих витрат і дано конкретні рекомендації для компанії. Пропозиції, складені на основі результатів дослідження, можуть послужити основою для розробки

стратегій подальшого розвитку і підвищення ефективності виробництва.

Беручи до уваги потреби і особливості конкретної компанії, ці рекомендації можуть бути успішно реалізовані для досягнення високих результатів і підвищення конкурентоспроможності на ринку.

39

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції (<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1361/1/6.pdf>).
2. Аналіз зовнішнього середовища (<https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/strategic-planning-course/external-analysis>).
3. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства (http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/1_2022/14.pdf). 4. Анастасія мовчанюк, економічна сутність виробничих витрат та їх роль у системі управління діяльністю сільськогосподарських підприємств (https://pidru4niki.com/1259060541344/ekonomika/analiz_sobivartosti_produktsiyi_robit_poslug).
5. Випускний процес: поняття, структура і принципи організації (https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/22058/).
6. Виробничий процес: поняття, структура і принципи організації (https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/22058/).
7. Виробничі процеси: загальні поняття (<https://buklib.net/books/21886/>). 8. Витрати виробництва та їх структура (<https://library.if.ua/book/41/2762.html>). 9. Впровадження сучасних інноваційних технологій у сервісно-виробничому процесі закладу (<https://studfile.net/preview/5437205/page:5/>).
10. Інформація про компанію (<https://opendatabot.ua/>)
11. Ієрархія: вертикальні та горизонтальні організації (<https://vocable.ru/termin/integracija-vertikalna.html>).
12. І. Є. Давидович УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ Навчальний посібник (<http://bulletin.khadi.kharkov.ua/article/view/237197/235791>).

- 13.Класифікація виробничих процесів за технологічною ознакою (<https://studfile.net/preview/5044288/page:8/>).
- 14.Класифікація витрат (<https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/april/issue32/article-17159.html>).
- 15.Кодекс продавця: як мотивувати співробітника на хорошу роботу (<https://torgsoft.ua/articles/stati/motyvatsija-personalu/>).
- 16.Мотивація персоналу (<https://www.slideshare.net/slideshow/ss66544052/66544052>).
- 17.Мотивація персоналу (<https://www.slideshare.net/slideshow/ss66544052/66544052>).
- 18.Малик Ірина Петрівна, НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ (<https://www.economy-confer.com.ua/full-article/1821/>).
- 19.НАПРЯМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ (https://pidru4niki.com/73388/investuvannya/napryami_motivatsiyi_personalu).
- 20.Організаційно-правова форма господарювання (<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%>
- 21.Організаційно-правові форми фірм (https://stud.com.ua/13513/ekonomika/organizatsiyno_pravovi_formi_firm).
- 22.Оцінювання рівня організації управління підприємством (<https://core.ac.uk/download/pdf/32614721.pdf>).
- 23.Пікінер в. Л. Новітні підходи до управління витратами підприємств (<https://xn--e1ajqk.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/12/Upravlyannya-vitratami-chorna-M.-V..pdf>).
- 24.Планування та раціоналізація витрат підприємства торгівлі (<https://elib.lntu.edu.ua/>).
- 25.Постанова про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості (<https://ips.ligazakon.net/lzviewservice/document/fast/TM013072?Fulltext=true&rnd=3DE3761CCBE89D73E7308656D6F23B5D&versioncli=3.5.1&lang=ua&be>

[foretext=%3Chtml%3E%3Chead%3E%3Clink%20rel%3D%22stylesheet%22%20type%3D%22text%2Fcss%22%20href%3D%22%2Flib%2Ffontawesome%2Fcss%2Ffontawesome.css%22%2F%3E%3Clink%20rel%3D%22stylesheet%22%20type%3D](#)

41

[%22text%2Fcss%22%20href%3D%22%2Fstyle.css%22%2F%3E%3C%2Fhead%20%3E%3Cbody%20class%3D%22iframe-body%20docbody%22%3E%3Cdiv%20class%3D%22doc-framecontainer%22%3E&aftertext=%3C%2Fdiv%3E%3C%2Fbody%3E%3C%2Fhtml%3E\).](#)

26.Правління витратами за видами діяльності підприємства

(<http://www.economy.in.ua/index.php?Op=1&z=5067&i=1>).

27.Славута О. І. Конспект лекцій з дисципліни «Управління витратами»

(<https://naurok.com.ua/konspekt-lekcij-upravlinnya-vitratami-283433.html>).

28.Сутність фінансового менеджменту (<https://buklib.net/books/22394/>).

29.Управління використанням прибутку (<https://buklib.net/books/24555/>).

30.Управління витратами на підприємствах ресторанного господарства

(http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/42_2022ua/23.pdf).

31.Управління витратами (<https://buklib.net/books/21886/>).

32.Управління витратами (<https://buklib.net/books/21886/>).